

Voor jou gelezen uit de nieuwere Kroatische literatuur

Jasminka Frleta-Botica: De grote biecht levensverhalen van vrouwen uit drie generaties

Eigen uitgave van de auteur, Zagreb 2016

Jasminka Frleta-Botica, in het dagelijks leven werktuigbouwkundig ingenieur bij een bedrijf in de regio Rotterdam, debuteert met een lijvig en systematisch geschreven werk. 'Velika ispovijed', zo luidt de titel in het origineel, is tot stand gekomen aan de hand van interviews met meer dan dertig Kroatische vrouwen in de leeftijd van 40 tot 90 jaar, die voor het eerst hun levensverhalen vertellen. De lezer krijgt een goed beeld van levensomstandigheden in drie zeer verschillende delen van Kroatië gedurende de twintigste en het begin van de eenentwintigste eeuw. Of het nou gaat om vruchtbaar Slavonië in het noorden, rotsachtig Dalmatië in het zuiden of de hoofdstad Zagreb – alledrie gebieden zijn ook voor de auteur betekenisvol – de Kroatische vrouw lijkt vanuit het Nederlands perspectief vrij rolvast. Zij is een hardwerkende partner van haar man, maar traditiegetrouw wordt ze in een ondergeschikte rol geplaatst. Vanuit die rol oefent ze haar invloed uit op het gezinsleven en breder in haar omgeving, en dat doet ze veelal opgewekt en pragmatisch.

Het boek is ingedeeld in vier hoofdstukken waarvan drie genaamd zijn naar de vermelde regio's en het vierde, *Mamma en ik* geheten autobiografisch is. Elk hoofdstuk telt meerdere subhoofdstukken die stelselmatig de naam en de geboortjaar van de vrouw dragen die aan het woord is, gevolgd door een kenmerkend citaat uit haar verhaal. Bij voorbeeld:

Iva (1926) *Zo was het leven, goed en wrang*

Matija (1931) *Ik zou alles geven voor zijn krullen*

Kristina (1960) *Er is altijd een oplossing voor elk probleem, enzovoorts.*

Veel van de verhalen zijn geschreven in dialect. De teksten zijn visueel prettig afwisselend: de geïnterviewde vrouwen staan duidelijk centraal en het commentaar van de auteur is in cursief afgedrukt. Dat commentaar heeft vaak een verbindende of verklarende rol en zorgt er samen met bijna tweehonderd voetnoten voor dat de – soms onvoorstelbare – verhalen voor de hedendaagse lezer begrijpelijk worden. Verder bevat dit vierhonderd pagina's tellend boek een voorwoord, een introductie, conclusies en een dankwoord, waardoor het aan een goed verzorgde wetenschappelijke uitgave doet denken.

Het baka-instituut

Het werk is opgedragen aan baka Manda, de oma van de schrijfster, tevens een prototype van het in Kroatië veel voorkomende *baka-instituut*. Vitale oma's, veelal weduwen, nemen er regelmatig de opvoeding van hun kleinkinderen op zich. Mochten de ouders genoodzaakt zijn om voor een paar jaar als gastarbeiders naar het buitenland te vertrekken, dan kunnen ze vanzelfsprekend rekenen op de opvang van hun kinderen in de stevige handen van een of beide baka's. Dit motief komt in de Kroatische literatuur vaker voor. Bij KLIN zijn op dit moment liefst twee romans met baka's in een belangrijke rol, in vertaling. Een van de twee komt binnenkort uit, zie [hier](#). De andere, zie [hier](#), is nu in vertaling.

De grote biecht doet qua schrijfstijl denken aan het monumentale veelstemmige werk van de Nobelprijswinnaar voor de literatuur in 2015, Svetlana Aleksijevitsj in *Het einde van de rode mens*. Het betreft een hybride vorm van fictie en non-fictie waarin de veelheid aan echte stemmen een weefsel vormt, een inbedding van de levensverhalen, die op hun beurt een document van een tijd zijn. Deze stijl is aanwezig ook in de hedendaagse Kroatische literatuur in het proza van bij voorbeeld Ratko Cvetnić, zie [hier](#).

Zulk omvangrijk werk vol details als *De grote biecht* laat zich moeilijk in twee pagina's vatten. Het boek is in zijn integrale vorm voorlopig alleen in het Kroatisch beschikbaar. Voor de Nederlandse lezers hebben wij binnenkort een uitgebreide flyer die je op aanvraag kunt krijgen.

Vind je het belangrijk dat dit boek in Nederland verschijnt? Laat het ons weten via info@kl-in.eu!